

Een rommelige start

Vijftig meter boven mijn keukenraam in Ipanema ligt een favela. Na enkele rustige jaren rommelt het daar weer. Onlangs schoot de politie een drugsdealer dood, en kwamen bewoners naar beneden om op straat hun woede te uiten. Een peloton zwaarbewapende agenten sloeg de menigte uiteen. Ook bij mij woei traangas naar binnen.

Om de hoek logeert straks "Oranje". Over enkele maanden begint hier het WK – en ik ben niet de enige die zijn hart vasthoudt. Het euforische gevoel bij de Brazilianen is weg; het WK, en twee jaar erna de Olympische Spelen moesten hun land bevestigen als nieuwe supermacht. Maar de economie zakt in, de sociale spanningen nemen toe, de misdaad stijgt en 's werelds grootste sportevenementen lijken te hoog gegrepen voor het Braziliaanse organisatievermogen.

De helft van de beloofde voorzieningen ligt achter op schema, de FIFA klaagt steen en been en heeft zelfs bedreigd een stadion uit de competitie te halen. Ex-coach Carlos Alberto Parreira, die Brazilië in 1994 aan de beker hielp, concludeert: 'We hebben de kans om een andere kant van Brazilië te laten zien gemist.'

Wat staat Oranjefans die de woekerprijzen voor hotels en binnenlandse vliegtickets trotseren te wachten? In Rio komen ze aan op een van 's werelds meest aftandse luchthavens; stilstaande roltrappen, kapotte airconditioning, een handjevol armetierige winkels, eindeloze rijen voor de douane (maar Brazilianen lopen zo door). Soms valt de elektriciteit uit, en worden passagiers met zaklantaarns naar buiten geholpen. Moderniseringsplannen lagen al tien jaar klaar maar zijn pas net goedgekeurd; misschien valt er nog iets van te merken voordat de Olympische Spelen beginnen.

Dan naar het strand. Maar zwemmen? Alle beloftes ten spijt komt 70% van Rio's riolering nog uit in open water. Olympische zeilers die al oefenen in de baai klagen over meubelstukken en koelkasten die ze moeten omzeilen.

Daarnaast zijn massaberovingen op het strand weer schering en inslag. Bij zo'n arrastao (sleepnet) trekken tientallen boefjes in gesloten gelederen over het zand en nemen alles van waarde in hun pad mee. Op nieuwjaarsdag meldden zich honderden berooide toeristen op een chaotisch politiebureau. Op de grond lag een stapel

terugggevonden creditcards. Iedereen op de knieën en zoeken maar. Een van de slachtoffers kwam op het idee om een doosje te halen en ze te sorteren op alfabet.

Zou de overheid het leger te hulp roepen om de veiligheid te waarborgen – en de verwachte protesten en passant de kop in te drukken? Dat maakt het WK er niet gezelliger op. De Braziliaanse passie voor voetbal maakt een herhaling van de massale betogingen van afgelopen zomer tegen de WK-geldsmijterij onwaarschijnlijk. Maar een harde kern van black block demonstranten (in het zwart en gemaskerd) zal een gewelddadige confrontatie met de staat niet uit de weg gaan.

Toegegeven, dit is het rampscenario. En laten we even in de spiegel kijken, zelf blinken we ook niet uit in het op tijd aanleveren van grote projecten: de verbouwing van het Rijksmuseum duurde langer (tien jaar) dan de bouw ervan, de Noord/Zuidlijn is een gebed zonder end en een aantal NS-stations staat al jaren langer dan gepland in de stijgers. Voor de renovatie van een plein in Amsterdam (het Leidse) is net vijf jaar uitgetrokken, even lang als de Brazilianen hebben voor de bouw van alle Olympische faciliteiten.

En juist omdat Brazilianen weinig op hebben met organiseren hebben ze als geen ander geleerd te improviseren. Er is altijd een jeitinho, een maniertje, om problemen op het nippertje op te lossen – of te omzeilen. En – cliché maar waar – het is een heerlijk volk met een prachtig land. Waardoor er ook veel mis mág gaan. Bij het bezoek van de paus vorig jaar liep bijna alles in het honderd, maar ging toch iedereen enthousiast naar huis. Het wordt in ieder geval ook buiten het veld een spannend WK!